

Nr 220.

Av herr **Hage**, om anslag till understöd åt skattetyngda stads- och landskommuner.

Kommunernas skatteböroda växer under nuvarande tider på ett orimligt sätt. Särskilt inom de kommuner, där kommunalskatten redan förut är mycket dryg, medför en sådan tillväxt rent olidliga förhållanden för medborgare med mera begränsade tillgångar. Kommunalskatten måste höjas med mycket betydliga belopp på grund av utgifterna under kristiden. Och så inträffar till slut det förhållandet, att dessa oproportionellt höjda skatter — höjda dels på grund av att de utgöra skatt å inkomstbelopp, som blivit en följd av prisstegringen under dyrtiden, dels på grund av höjningen av skattebeloppet per bevillningskrona — skola betalas under en tid, då kanske löneinkomsterna komma att gå ned på grund av att andra penningvärden bli gällande och då penningtillgången i övrigt på grund av konjunkturernas förändring och bristande arbetstillgång kanske kommer att åstadkomma ännu större svårigheter för kommunernas skattebetalare i allmänhet att komma ut med att betala de orimliga kommunalskattebeloppen. För dessa skattebetalare, i synnerhet de med små inkomster, uppkommer under sådana förhållanden en mycket svår ställning, isynnerhet om den av 1918 års urtima riksdag antagna lagen kommer att i hela sin stränghet tillämpas.

Under en sådan situation framkommer på ett alldeles särskilt sätt olägenheten i det förhållandet, att kommunerna ej ha rätt lägga sin beskattning på sådant sätt, att en progressiv beskattning, som lägger en drygare beskattning på de stora inkomsterna och förmögenheten, åstadkommes. Visserligen förekommer även i kommunalskattebestämmelserna en ansats till en dylik skatteprincip genom tillvaron av bestämmelserna om skattefria avdrag. Men dessa avdrag äro f. n. så obetydliga, att de ej verka som de möjligen gjorde, då penningvärdet var ett helt annat än det nu gällande. Visserligen ha under senaste år även vissa ansatser gjorts till utökning av dessa avdrag vid innehav av flera barn. Men de

bestämmelser, som utfärdats i dylik riktning, ha, som bekant, ej gjorts *obligatoriska*, fastän det ställts i utsikt, att regeringen skulle komma till riksdagen inlämna förslag i dylik riktning, syftande till att åstadkomma, att de nu gällande mera tillfälliga bestämmelserna skulle efterträdas av för längre tid gällande sådana. Men det är ej bekant, huruvida dessa nya bestämmelser komma att framläggas för innevarande års riksdag. Ej heller är det känt, huruvida regeringen kommer att för denna riksdag framlägga ett förslag till kommunalskattelagstiftning, som möjliggör för kommunerna att använda sig av den progressiva beskattningsprincipen vid uttaxering av de dryga kommunala skattebelopp, som nu kunna förväntas och som redan tvungit ett flertal kommuner att i mycket avsevärd grad öka skatten per bevillningskrona för år 1919.

Då sålunda möjligheterna att åstadkomma de progressiva beskattningsprincipernas tillämpning å kommunalbeskattning ej torde föreligga inom flera år, skulle den utvägen kunna tillgripas, att man på statsbeskattningens väg, alltså efter den progressiva beskattningens system, uttager ett tillräckligt belopp för att användas som statstillskott till kommuner med hög kommunalskatt. Det blir då ej fråga om att drygare än nu beskatta de skattedragande i landet, ty vad man i så fall ökar på statsbeskattningen, minskar man på kommunalbeskattningen och på samma gång vinner man, att beskattningen i sin helhet, genom progressivitetens användning i större utsträckning än annars sker, blir mera rättvist lagd och skyddar de små inkomsttagarna särskilt i kommuner med hög kommunalskatt från att bliva fullständigt nedtryckta av skattebelastningen. I denna motion påyrkas alltså, att riksdagen måtte uttaga genom en progressiv statsskatt ett belopp, som särskilt kan användas till ovannämnda ändamål — dock under den förutsättningen, att riksdagen ej vid innevarande riksdag beslutar en ny kommunalskattelagstiftning, som giver möjlighet att kommunalskattevägen på ett tillfredsställande sätt efter progressiv grund uttaxera tillräckligt för ovannämnda ändamål.

Det torde vara ganska svårt att komma till ett resultat rörande med vilket belopp ett sådant anslag bör upptagas i statsbudgeten, men med hänsyn till kommunernas nuvarande samlade skattebelopp för hela landet torde man kunna antaga, att 20 millioner är en summa, som skulle kunna åstadkomma en viss lättnad för kommunerna i ovannämnda hänseenden.

Under uttalande, att det torde bli tillfälle att senare under riksdagen återkomma till frågan om huru detta belopp bör uttagas på statsbeskattningens väg, hemställes alltså,

att riksdagen måtte besluta uppföra under sjunde huvudtiteln för år 1920, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit för synnerligen skattetyngda landskommuner, ytterligare ett förslagsanslag av 20 miljoner kronor, att användas som statsunderstöd till skattetyngda stads- och landskommuner efter grunder, som närmare fastställas av Kungl. Maj:t.

Stockholm den 21 januari 1919.

Ernst Hage.
